

in na jeden primerek podružničnih pravil dejati kolek 1 gld.

Naj se torej vsak, ki hoče tako prošnjo kot pooblaščenec uložiti, obrne prej do družbenega vodstva, da mu pošlje pravilno pooblastilo. Ako je pa želja, da se podružnična ustanovitev c. kr. ministerstvu naznani po družbenem vodstvu, naj začasno načelnitvo temu izreče to željo v dopisu, ki ga podpišeta vsaj začasni prvomestnik in tajnik in mu priložita vzprejeta pravila v petih primerkih.

Ako ministerstvo v štirih tednih po uloženem naznanilu podružnice ne prepove, ali, ako ono prej odgovori, da je ne zabranjuje (§ 7 društvenega zakona od 15. novembra 1866), sme podružnica začeti svoje delovanje.

Opomniti je še, da je tudi treba podružnične načelnike v treh dneh potem, ko so za trdno postavljeni, kakor tudi vsaki podružnični zbor najmanj 24 ur prej naznaniti ravno tisti politični gosposki, kakor je zgorej rečeno za podružnični ustanovni zbor.

Konečno se nujno opominja, da naj se vsaka podružnica, ko je po ministerstvu dovoljena, oziroma ne zabranjena, precej naznani družbenemu vodstvu, da jo dene v svoj izkaz.

Govor dr. Ferd. Dominkuša v dež. zboru

dne 13. januv. 1886.

(Dalje.)

Potem je govoril gospod doktor o šolskih nadzornikih na Spodnjem Štajerju in o neugodnem stanju značajnih slovenskih učiteljev, za tem pa nadaljuje:

Da pod takimi razmerami odgoja v šoli na Slovenskem Štajerskem ne gre naprej in ne more naprej, je jasno.

Vzlic vsemu učenju, se otroci nemškega jezika ne morejo toliko privaditi, da bi se na podlagi tega odgoja na dalje razvijala in sicer posebno zarad tega ne, ker jim doma vsaka prilika k vežbanju manjka, materni jezik pa in drugi predmeti morali so se zarad nemškega jezika zanemarjati.

Čudno je, da deželne šolske oblasti vsako ponemčevalno pogajanje kolikor mogoče pospešujejo, akoravno bi po mojem mnenju bila naloga deželnega šolskega sveta v šolah varovati pedagogično stališče proti straukarskim napadom in narodni nestrpljivosti. — Kadar gre na to, določiti podučni jezik na kateri učilnici Spodnjega Štajerja, bi človek mislil, da se je deželni šolski svet v odbor nemškega šulvercina spremenil! V tem oziru bi mi lahko bilo na celo vrsto ukazov deželnega šolskega sveta se upirati, kateri zadevajo šole, ki so obiskane skoraj le od slovenskih otrok kakor Kamea, sv. Lovrenc, Slov. Bistrica, Remšnik, Vuhred.

Od vseh teh hočem le eden posebno čuden slučaj omeniti.

Šola v Razvanju, celo slovenski vesi, uro oddaljeni od Maribora proti jugu, (imenik krajev statistične centralne komisije na Dunaju od leta 1883 kaže le prebivalce slovenske narodnosti) ima sedaj 111 učencev. Od teh so trije Nemci 4 govorijo nemški in slovenski, vsi drugi so trdi Slovenci.

Za to šolo zahteval je krajni šolski svet, da se nemški kot podučni jezik upelje. Opomniti moram k temu, da je predsednik krajnega šolskega sveta neki železniški uradnik, ki je iz Württenberškega, če sem prav podučen, k nam se preselil.

Predsednikov namestnik, tudi župan te občine, po svojem obrtu čevljar, je bojda poprej slovenski stranki pripadal, v zadnjih letih pa znan nasprotnik svojemu narodu postal; to je tisti, ki je rekel, da bi bila sramota za celo deželo, če bi na železniških postajah v Slovenskih pokrajinah, kakor je bilo namenjeno, zraven nemških tudi slovenski napisi se napravili.

Na zahtevanje tega krajnega šolskega sveta je deželni šolski svet določil nemški kot podučni jezik in ob enem zaukazal, da se mora poduk iz kraja v nemškem jeziku pričeti in ko so se otroci nemški pisati in brati naučili, naj se začnjenja s slovenščino.

Nehote se človek pri tej uredbi spominja Komenijeve pripovedi o možu, kateri je hotel svojega otroka jezdititi učiti poprej, ko je znal hoditi.

Te pedagogične cvetice tudi Razvanjčani niso poznali in ne zapopadli, prosili so za poduk: če in kako so tega dobili, mi ni znano.

Kako malo se šolske oblasti na opravičena zahtevanja Slovencev ozirajo, kaže to, da so na celo slovenskih ali vsaj na slovensko-nemških šolah deloma od deželnega šolskega sveta, deloma z njegovim dovoljenjem se učitelji nastavili, ki slovenski ne umejo, ne pa da bi imeli sposobnost podučevati v tem predmetu; tako v Konjicah, Ločah, na Laškem in v Razvanju. (Konec prihodnjic.)

Gospodarske stvari.

Beseda o pretakanju vina.

(Dalje.)

Sploh se misli, da je čas prvega pretoka vina prišel, brž ko je po končanem burnem vrenju vino neko čistost zadobilo vsled vse-danja mrtvih drožinskih celic. To vsedanje drožinsko pa ni vsakokrat zanesljivo znamenje končanega vrenja; drožje se more tudi vsesti, ako se vrenje v mrzli kleti le po času godi ali pa celo pretrga. Pretakanje v takem stanju bi

bilo neumestno, ker že o novem sodu, brž ko topleje vreme nastopi, vino zopet zavreva in tedaj zopet drožje na dno spušča. Ako se toraj drožje zgodaj vsedati začne in se vino izčisti, treba je vino skusiti, do katere stopinje je že zavrelo, predno se pretakanje začne. V ta namen se natoči steklenica z dotičnim vinom in se postavi v toplo sobo.

Če je še veliko sladkorja v vinu, se po nekaterih dneh nekaj natisk na zamašek opazi in ker se ogljena kislina v vinu vzdiguje, se vidijo mehurčki v vinu, kar je znamenje, da vino še vedno zavreva. Če pa pri ti poskušnji vrenje ne nastane, potem je še čas za pretakanje. Če se še pa močno vrenje prikazuje naj se vino še na drožju pusti in naj se skuša klet topla vzdržati ali jo pa celo zagreti, da se tako vstavljeno vrenje zopet začne. V tem slučaju, da vino še ne leži dolgo časa na drožju in da se ni bati gujilobe, takrat je dobro drožje zmešati, da se tako novo vrenje začne in oživi. Nikdar pa se ne sme drožje zmešati, ako je drožje že dolgo časa v sodu. V obče pa je boljše vino prezgodaj kakor prekasno pretočiti, tako da je prej motno, vlečljivo ali smradljivo postalo in da še le sitne prikazni silijo vino pretočiti.

Dalje je treba pomniti: kolikor je vino slabeje in kolikor je klet slabeja, toliko prej se mora vino po končanem vrenju pretočiti. Zato se morajo bela vina prej pretočiti, kakor močnejša rudeča vina. Poslednja so sploh močnejša od belih vin in tudi bridkejša in zato se tudi bolj držijo, ker so na tropinah ležeča že bolj zavrela in tedaj tudi velik del drožja že zgubila, katerega se tedaj dosti manj v sodih vseda. Bela vina se, če se o toplih kletih hranjujejo, deloma še pred božičem ali vsaj kmalu po božiču, prvokrat pretakajo. Rudeča pa pridejo še le februarja ali marca na vrsto. Mimgredé naj se tudi tukaj omeni, da tudi dober mošt iz sadja, kateremu se ni nič ali le malo kaj vode pritolкло, po dvakratnem pretakanju le na dobroti pridobi, se bolje drži, lepšo barvo in tudi boljši okus zadobi. Le prav slab sadovni mošt, ki se med letom popije, trud pretakanja ne poplača, ker v dotiki z zrakom preveč svoje itak slabe moči zgubi. Vina, ki imajo dalj časa, ko jedno leto se hranjevati, na drožju puščati, to nima nobenega pametnega namená. Škoda, ki bi se iz tega narediti utegnila, bi mogla prav velika biti, ko bi drožje v vinu začelo gnjiti in vino motno postajati. Vse čiščenje je dostikrat pri takem vinu zastoj. Posebno pa trpijo vina, ki so dolgo na drožju ležala, pri prevažanju škodo, ker ogljena kislina uhaja in s tem vino motno nareja. Tudi zrak, ki o taki priliki v vino prihaja, spreminja vinu okus in barvo. Vsled tega se napravijo lahko hude neprilichnosti. Brž po pretakanju ima vino neka-

košen puščoben okus, manjka mu ogljene kisline. Ta hiba se pa popravi v nekaterih tednih sama po sebi, ker se novo drožje nareja in potem vino zopet mirno tiho zavrevati začne, kar manjkajočo ogljeno kislino zopet naredi.

(Konec prihodnjč.)

Sejmovi. Dne 30. januarija: v Mariboru, dne 1. februarja: v Dobovi, dne 3. februarja: v Jurkloštru, pri sv. Juriju na Ščavnici, v Jarenini, Kostrivnici, Mariboru, Radgoni, na Vidmu; dne 5. februarja: v Gradcu, pri sv. Petru pod sv. Gorami, v Radgoni; dne 6. febr.: v Gornjem gradu.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Čitalnica. — Zahvala. — Posnemanja vredno.) Naša čitalnica je pretečeni ponedeljek imela zabavni večer s prednašanjem glasov iz Solčavskih planin in plesom. G. R. iz Rečice je bil tako prijazen in nam je upeljal g. Franja Korena iz Velenja, veščaka na citrah, ter mu spremljal lepe glasove na goslih. Domovinski glasovi in glasovi iz Solčavskih planin so vneli tako navdušenje, da se je morala vsaka točka ponavljati. Gosp. Koren je izvrsten mlad narodni citraš, tako da ga slavn. slov. občinstvu priporočamo, da si ga za prednašanje tako milih glasov pridobé. Ples je bil zabaven in je trajal dolgo v noč. — Prečastiti gospod župnik in duhovni svetovalec Jakob Meško v Št. Lovrencu v Slov. gor. so blagotno delež banke Slovenije v znesku 7 gld. darovali „Slov. pevsk. društvu.“ Odbor jim je poslal pismo zahvalo. — Franc Job, kmet v Spuhli pod Ptujem, pripelje pri slabem vremenu in velikem snegu, vsaki dan z vozom ali sanmi svojo malo hčerko in nekaj sosednih otrok v slovensko šolo v Ptuj in pride popoldne po šoli zopet po nje.

Iz Čadrama. (Kdo najema grobo-kopa?) Bralcem „Slov. Gosp.“ še bo v spominu, da se je pri nas z novim letom 1884 po gosp. župniku poseben grobar za pokopavanje mrličev nastavil, kajti posamezni, tega dela nevajeni moške, ki so jih stranke najemale, niso redno ali na pravem kraju pokopavali. Predstojništvo Oplotniške občine pa s tem naznanilom ni bilo zadovoljno. Ker je menilo, da to v njeno pravico sega, je terjalo od gosp. župnika, da ta odlok z dne 6. jan. 1884 prekličé in očitno priznava, da se je zmotil, kajti ne on, ampak občina ima to pravico, tedaj bi tudi za naprej v tej zadevi le pri starem ostalo. Ko bi pa župnik tega ne preklical bi občinsko predstojništvo po svojem policaju to storilo. In res, ko g. župnik na praznik sv. 3 kraljev 1884 tirjanega preklica ni hotel naznaniti, je občina dne 13. prosinca 1884 to storila in si sama